

❧ विभाग १ ❧

हालाखोथ बिकुर होलीम

(आजारी व्यक्तीची भेट घेण्याविषयी)

- १) आजारी व्यक्तीस भेटावयास जाणे, म्हणजे मित्सवा होय. काही म्हणतात, तोराची आज्ञा आहे. काहींच्या म्हणण्यानुसार, असे सुज्जनांनी नेमलेले आहे. तरीसुद्धा ह्या भेटीवर बेराखा करू नये.
- २) हा मित्सवा म्हणजे जो व्यक्ती रुग्णालयात आहे त्यास सुद्धा लागू आहे, व ज्यास सुईण व डॉक्टर सदा त्याच्या सेवेसाठी हजर असतात, अश्या आजाराच्या भेटणे सुद्धा मित्सवा होय, व त्यावर सुद्धा परमेश्वरापाशी करुणा भाकावी, व ह्यास आपल्या सोबत्यावर प्रेम करणे असे म्हणतात.
- ३) राब हाय गाओन ह्यांच्या पुस्तकानुसार, आजाराच्या भेटीस जाताना एकटे न जाता सोबत आणखीन दोघांस घ्यावे हेच उत्तम, पण नसल्यास चालेल, परंतु होता होइल तो दोघे किंवा तिघे मिळून भेटीस जावे.
- ४) स्वतः जाऊन आजारी व्यक्तीस भेटणे हा या मित्सवाचा मूळ उद्देश होय. टेलिफोन द्वारे विचारपूस करणे, किंवा पत्राद्वारे विचारपूस करणे, म्हणजे कर्तव्य पार पाडले असे होत नाही. तथापि, त्याच्याबद्दल परमेश्वराजवळ प्रार्थना, मिशबेराखा दहा माणसांत देताना तो समोर नसल्यास त्याचे नाव घ्यावे. पण आजारी व्यक्ती तेथे उपस्थित असल्यास त्याच्या नावाची नमूदी करण्याची आवश्यकता नाही. जर कोणी काही परिस्थितीमुळे अश्या आजारास भेटीस जाऊ न शकल्यास, त्याने निदान टेलिफोन द्वारे किंवा पत्राद्वारे तरी त्यास सुख समाधान लाभेल असे वतवि.
- ५) मोठ्या माणसाने त्याच्यापेक्षा कमी दर्जाच्या माणसाकडे भेटण्याकरिता जावे, आणि दिवसातून पुष्कळ भेटी घेतल्या तरी ठीक, परंतु त्याच्या गण्याने आजारी माणसाला जास्त आस होऊ नये ह्याची खबरदारी घ्यावी.
- ६) आजारी माणसाला भेटण्याच्या मित्सव्यात स्त्रियांनी सुद्धा आज्ञाधारक असावे, परंतु विवाहित स्त्रीने आपल्या पतीच्या परवानगीने हा मित्सवा करावा हेच उत्तम. कारण काही प्रमाणात विवाहित स्त्रीला ह्या मित्सव्यातून मोकळीकता असते.
- ७) शब्बाथ दिवशी आजारी माणसास भेटण्याची परवानगी आहे, व त्यास शब्बाथ मिलीजओक वेरेफुआ केरोव्हा लाव्हो असा संदेश द्यावा, जरी त्याने आजारास एरव्ही दिवशी भेट दिली होती तरी सुद्धा शब्बाथ दिवशी जाण्याची इच्छा असल्यास परवानगी आहे.
- ८) परधर्मीय आजाराची सुद्धा भेट घ्यावी, कारण त्यास शांतीचा मार्ग अवलंबणे असे म्हणतात.

❧ פרק א ❧

הלכות ביקור חולים

- א. מצוה לבקר את החולה. יש אומרים שהיא מצוה מן התורה. ויש אומרים שהיא מצוה מדברי סופרים. ובכל אופן אין מברכין על מצוה זו מכמה טעמים.
- ב. מצוה זו נוהגת גם אם החולה שוכב בבית חולים, וישנם רופאים ואחיות המטפלים בו במסירות, ודואגים למחסורו, שבכל זאת מצוה ליכנס אליו לבקר כדי לעודדו, ולבקש עליו רחמים, והוא בכלל ואהבת לרעך כמוך.
- ג. כתב בשאלות דרב אחאי גאון, שלא ילך לבקר את החולה לבדו, אלא יקח עמו לביקור עוד שנים. אולם אין זה לעיכובא, אלא לכתחילה היכא דאפשר.
- ד. עיקר מצות ביקור חולים היא לכתחלה שילך בעצמו לבקר את החולה, ואם יש באפשרותו לילך לבקר, אינו יוצא ידי חובת המצוה בשלימותה על ידי הטלפון, או על ידי מכתב השואל בשלומו. אמנם בקשת רחמים על החולה יכולה להיות אף שלא בפניו, וכגון שעושה לו "מי שברך" במנין לעשרה אנשים, והתפלה הרצויה ביותר על החולה היא בפניו, ואז אינו מזכיר את שמו בתפלה. ומי שאינו יכול לבקר את החולה בעצמו, טוב לטלפן אליו או לשלוח מכתב לחזקו ולעודדו בדברים.
- ה. אפילו הגדול ילך לבקר הקטן, ואפילו כמה פעמים ביום, ואפילו בן גילו, ובלבד שלא יטריח עליו.
- ו. גם הנשים חייבות במצות ביקור חולים. אך אשה נשואה שרשות בעלה עליה, פעמים והיא פטורה ממצוה זו.
- ז. מותר לבקר חולה גם בשבת, ויאמר לו "שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא". ואף אם כבר ביקרו בימות החול, ורוצה לבקרו שנית גם בשבת, אין בכך מניעה, שהרי אין שיעור למצות ביקור חולים.
- ח. מבקרים חולי נכרים מפני דרכי שלום.

- ५) पध्दतीप्रमाणे स्त्रीच्या मृत देहासमोर सुध्दा तिच्या मानानुसार हेसपेद करावे.

❧ विभाग ९ ❧

मृत देहास दफन करणे

- १) **टिप्पणी** : कब्बालाच्या म्हणण्यानुसार, मृत देहास दफन करण्याआधी जमिनीवर ठेऊन त्याभोवती सात हाक्काफोथ करण्यात यावे, जर ही राज मोत्साए शब्बाथची असल्यास व मध्यरात्रीच्या आधी थोडकाच वेळ उरल्यास सात हाक्काफोथ वगळण्यात यावे.
- २) **टिप्पणी** : आपल्या पध्दतीप्रमाणे, आपण मृत देहास पेटीमध्ये न गाडता, थेट मातीवर ठेऊन दफन करीत असतो, व हीच इसराएल राष्ट्राची पध्दत आहे.
- ३) **प्रथमतः** जिवंत माणसाच्या शरीराचा कोणताही भाग शरीरापासून वेगळा झाल्यास तो दफन करण्यात यावा. जसे एखादयाचे पाय किंवा हात कापले, व जर पाय किंवा हात पुरला तर शंका आहे कि, त्यास कदाचित धोका येईल, अश्यावेळी तो शरीराचा भाग डॉक्टरकडे देऊन तो कुजू नये अश्या प्रक्रियेत ठेवण्यास विनंती करावी, व नंतर तो व्यक्ती मरण पावल्यावर त्यासोबत दफन करण्यात यावा.
- ४) **टिप्पणी** : जर कोणाची इच्छा होती कि, मृत देह दफन न करता जाळावे, अश्यावेळी त्याच्या मरणानंतर त्याची इच्छा पूर्ण करू नये. व जर धर्माच्या विरुद्ध जाऊन जाळले तर ती राख आपल्या कब्रस्थानात दफन करू नये, परंतु एखादया व्यक्तीचे निधन आगीतून जळून झाले असेल, किंवा परधर्मीयातर्फे मुद्दाम जाळण्यात आले असेल, तर मात्र ती राख एका मोठ्या मातीच्या भांड्यांत ठेऊन ते भांडे पुरावे.
- ५) माणसाच्या निधनानंतर मृत देह परदेशातून इसराएल राष्ट्रात आणणे झाल्यास, अश्याप्रसंगी त्या देहास कुजलेली दुर्गंधी पडू नये म्हणून इंजेक्शन देण्यास परवानगी होय.
- ६) सातवा किंवा आठवा महिना असलेली गरोदर स्त्री मरण पावल्यास, अश्याप्रसंगी तिजला गर्भासहित दफन करण्यात यावे, व त्यासाठी गर्भ काढण्याची आवश्यकता नाही, कारण तिजला मरण आल्याबरोबर तिचे गर्भ सुध्दा मरण पावले असेल. व अश्यावेळी गर्भ बाहेर काढणे म्हणजे मृत देहास व्यंगता आणणे, विरुपता आणणे होय. परंतु जर स्त्री मुलाला जन्म देताना निधन पावल्यास तर मात्र ताबडतोब गर्भ बाहेर काढल्यास कदाचित मुल जिवंत असेल.
- ७) मृत देहास कबरेमध्ये निजविण्याची रीत म्हणजे उतानी होय, म्हणजेच पाठ खाली व चेहरा वरच्या बाजूस.

- א. המנהג להספיד גם את הנשים לפי כבודן.

❧ פרק ט ❧

דיני קבורה

- א. הגה : נוהגים לעשות שבע הקפות מסביב למת כשמיטתו מונחת על הקרקע סמוך לקברו הכרוי. ובמוצאי שבת שהזמן דחוק קודם חצות יש להימנע מסדר ההקפות. [ובלאו הכי נהגו לא לעשות הקפות בימים שאין אומרים בהם תחנון].
- ב. הגה : מנהגינו לקבור בקרקע ממש ללא ארון. כמנהג ארץ ישראל.
- ג. יש לכתחלה לקבור גם אבר שנחתך מאדם כשהוא חי, כגון שקטעו לאדם יד או רגל, וישנם שחוששים לסכנה שיקברו חלק מגופם כשהם חיים. ומשום כך עליהם לדאוג לכתחילה לתת לרופא את אותו אבר שיעבור תהליך חניטה, וישמרו אותו עד אחרי מותם, ויקברו את האבר עם גופם.
- ד. הגה : המצווה שלא יקברוהו אלא ישראלים או שומעין לו, ואם שמעו ושרפו אותו במשרפות הקרימיטוריום אין לקבור את אפרו בבית הקברות. אבל אותם שנשרפו באונס כגון ע"י דליקה, או קדושים שנשרפו על ידי נוכרים יש לקבור את אפרם כשהם מונחים בתוך כרי חרס סגורים, וקוברים אותם בפני עצמם.
- ה. מותר להזריק לנפטר זריקה כדי לעכב את תהליך הריקבון ושלא יסריח, על מנת לטלטלו ממדינה רחוקה כגון לארץ ישראל.
- ו. אשה שנפטרה כשהיא מעוברת בחדש שביעי או שמיני להריונה, קוברים אותה עם עוברת ואין צריך להמתין עד שיוולדו אותה ויצא העובר, שהרי ודאי העובר מת, ואם יולדו את האשה הנפטרת תבוא לידי ניוול. אבל אם נפטרה האשה כשיושבת על המשבר יש להמתין פן יצא העובר כשהוא חי אחרי מותה.
- ז. משכיבים את הנפטר בקבר כאדם השוכב על גבו ופניו למעלה.